

KANTONALNI ZAVOD ZA ZAŠTITU
KULturno-HISTORIJSKOG I PRIRODNOG NASLIJEDA
SARAJEVO

INSTITUTE FOR THE PROTECTION OF CULTURAL-HISTORICAL
AND NATURAL HERITAGE OF CANTON SARAJEVO

3039

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO

PRIMLJENO:	29-07-2024	
Organizaciona jedinica	01	04
Broj prijave	32093-92	

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
Skupština Kantona Sarajevo

Broj: 36-02-01-1119/24

Datum: 24.7.2024.

Predmet: Zastupnička inicijativa, odgovor-

Poštovani,

Zahvaljujemo se na inicijativi zastupnice Sanele Klarić u vezi s rekonstrukcijom fasada na objektima zaštićenim kao kulturno-historijsko naslijeđe Kantona Sarajevo, te njihovim tretiranjem kroz mjere energetske efikasnosti i zelenog certificiranja prema praksama EU.

Na primjeru Narodnog pozorišta Sarajevo, gdje se planira sanacija fasade i stolarije, zastupnica Klarić predlaže zamjenu postojećih jednostrukih prozora sa novim, koji bi imali trostruko ostakljenje. Također, navodi se plan za dodatne mjere unapređenja energetske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije. Ističe se važnost projekta sa aspekta uspostavljanja najboljih praksi obnove historijski zaštićenih objekata, te mogućnost uključivanja stručnjaka iz EU. Navodi se i informacija da postoji niz donatora koji bi mogli podržati ovaj projekat kao značajan za Kanton Sarajevo.

Kantonalni zavod za zaštitu kulturno-historijskog naslijeđa Sarajevo (u daljem tekstu Zavod) razmotrio je inicijativu i obavještavamo Vas o sljedećem:

Unapređenje energetske efikasnosti dobara baštine je od izuzetne važnosti. Građevine sa statusom kulturnih dobara i nacionalni spomenici BiH trebaju biti uključeni u ove procese, ukoliko isti ne dolaze u koliziju sa njihovim vrijednostima. Zavod se u prošlosti suočio sa projektima energetske obnove na objektima kulturnih dobara, pri čemu su se pojavili problemi zbog kolizije planiranih intervencija sa mjerama zaštite. Studija energetske efikasnosti javnih objekata KS iz 2017. godine, korištena kao osnova za Akcioni plan energetske efikasnosti u javnim objektima KS za period 2018-2020. („Sl. novine KS“, br. 13), načelno prepoznaje pojam zaštićenog kulturnog dobra, ali građevine sa značajkama dobara baštine nisu identificirane, niti su analizirani uticaji mjera energetske efikasnosti na njih. Tako su projekti energetske obnove često zahtijevali kompromise koji su negativno uticali na vrijednosti dobara baštine.

Zakon o energetske efikasnosti FBiH, u skladu sa evropskim direktivama, prepoznaje kulturnu baštinu kao posebnu kategoriju. Prilikom značajne obnove, građevine sa značajkama kulturnih dobara baštine mogu biti izuzete iz obaveze primjene mjera minimalne energetske učinkovitosti, ukoliko bi te mjere dovele do neprihvatljivih promjena njihovog izgleda ili značaja. Federalno ministarstvo prostornog uređenja utvrdilo je Listu

**KANTONALNI ZAVOD ZA ZAŠTITU
KULTURNO-HISTORIJSKOG I PRIRODNOG NASLIJEĐA
SARAJEVO**

INSTITUTE FOR THE PROTECTION OF CULTURAL-HISTORICAL
AND NATURAL HERITAGE OF CANTON SARAJEVO

zgrada i objekata na koje se ne odnosi obaveza ispunjenja minimalnih zahtjeva za energetske karakteristike u procesu obnove, a na ovoj listi se nalazi i Narodno pozorište Sarajevo.

Građevine sa značajkama kulturnih dobara baštine načelno mogu biti predmet procesa energetske obnove, ali mjere unapređenja energetske karakteristika moraju biti usklađene sa mjerama zaštite. Neophodna su prethodna mjerenja i analize koje opravdavaju predložene intervencije, te dokazuju da vrijednosti dobara baštine neće biti ugrožene. Podsjećamo na standard BAS EN 16883: Očuvanje kulturne baštine – Smjernice za unapređenje energetske učinkovitosti historijskih zgrada, koji je Institut za standardizaciju BiH preuzeo kao evropski standard i donio 2019. godine, a koji govori upravo o proceduri koja treba biti sprovedena prilikom energetske obnove građevina sa spomeničkim vrijednostima. Nažalost, ovaj standard nije ugrađen u postojeći pravni okvir, te nisu utvrđeni obavezujući mehanizmi za energetske obnovu dobara baštine.

Imajući u vidu cilj inicijative, projekti rekonstrukcije fasada na objektima zaštićenim kao kulturno-historijsko naslijeđe KS mogu uključivati mjere unapređenja energijske efikasnosti, ali ne kao rezultat parcijalnog razmatranja energetske karakteristika pojedinih dijelova građevina, u ovom slučaju fasada. Da bi imali adekvatne rezultate, energetska obnova podrazumijeva tretman cijelog objekta, te je s tim u vezi potrebno izraditi projekat energetske obnove Narodnog pozorišta u cjelosti, poštujući standarde. S obzirom da Narodno pozorište Sarajevo nosi status nacionalnog spomenika BiH, praćenje procesa obnove fasada i energetske obnove ove građevine je u nadležnosti Zavoda za zaštitu spomenika pri Federalnom ministarstvu kulture i sporta.

U svom daljem radu Zavod će nastaviti da utiče na procese energetske obnove za ona kulturna dobra nad kojima ima nadležnost. Procesi očuvanje dobara baštine bi bili lakši ukoliko bi energetska obnova postala zasebna oblast za građevine sa spomeničkim vrijednostima, te uključivala obavezujuće standarde. Također iskazujemo veliki interes za uspostavljanje dobrih praksi, saradnju sa stručnjacima iz EU i učešće u projektima za koje, prema inicijativi, postoji uvjerenje da se mogu ostvariti uz podršku iz EU fondova i drugih donatora.

S poštovanjem,

dr.scj. Boris Kapara, dipl.ing.arh.

Dostaviti:

- Naslovu
- Službi zaštite
- Arhivi